Wstęp do rekonstrukcji stroju

Odtwarzając strój minionej epoki musimy oprzeć się na historycznych źródłach. Najbardziej wiarygodnym, są oczywiście zachowane do naszych czasów ubiory, które możemy do woli badać i rozkładać na czynniki pierwsze. Niestety tkaniny nie są tworzywem, które opierałoby się zbyt dobrze upływowi czasu, dlatego z okresu późnego średniowiecza dotrwało do naszych czasów niewiele. Musimy więc naszą wiedzę uzupełniać materiałami ikonograficznymi oraz źródłami pisanymi.

W sztuce z przełomu XIV i XV w. jest mnóstwo przedstawień, które mogą posłużyć nam do wykonania rekonstrukcji średniowiecznego ubioru. Niestety jest w niej też wiele niejasności i pułapek. Po pierwsze przedstawia ona głównie wyższe warstwy społeczeństwa (fundatorów i ich otoczenie). Po drugie artyści tego okresu często upraszczają wygląd ubiorów, panuje też zwyczaj zapożyczania całych kompozycji czy typów przedstawień od innych twórców (słynne wzorniki średniowieczne). Po trzecie, wiele postaci widocznych w dziełach malarstwa i rzeźbie, to postacie szydercze, osoby z obcych krain w egzotycznych ubiorach itp. Trzeba więc być ostrożnym i dowiedzieć się jak najwięcej o przedstawieniu, z którego korzystamy. Najlepiej też znaleźć inne dzieła sztuki, przedstawiające interesujący nas element. Zmniejszymy w ten sposób możliwość wpadki.

Innym bardzo przydatnym źródłem są dokumenty z epoki. Roty sądowe, testamenty, rachunki oraz inne teksty pisane, dostarczają nam nazw, materiałów oraz wartości noszonych wtedy strojów. Niestety bardzo rzadko zdarzają się opisy wyglądu poszczególnych części ubioru, co zmusza nas do spekulowania, która nazwa odpowiada danemu fasonowi. Aby więc otrzymać ogólny obraz strojów noszonych w interesującym nas okresie, łączy się te trzy typy źródeł próbując wyciągnąć z nich wnioski. Nie jest to zadanie łatwe i często dojść można do sprzecznych wniosków, ale taka już jest specyfika tej dziedziny badań.

Założenia „Czerwonej Książeczki”

Przedstawiona tu praca, jest kompilacją przemyśleń innych badaczy dawnej kultury materialnej, a także naszą interpretacją źródeł. Jest jednak wiele niejasności i spraw nie do końca wyjaśnionych. Należy więc pamiętać czytając, że czerwona książeczka NIE JEST NIEOMYLNA. Jako, że nie jest to martwy obszar nauki, a kostiumologia nieustannie się rozwija, wraz z nowymi odkryciami archeologicznymi, badaniami oraz publikacjami, do książeczki mogą być w przyszłości wprowadzane zmiany!

Nie została ona napisana z myślą o stworzeniu wyczerpującej temat pracy naukowej, tylko o stworzeniu: po pierwsze wprowadzenia dla osób pragnących się zapoznać z tematem, a po drugie zasad i wymogów minimum dla Chorągwi Ks. Siemowita.. Jest wiele kwestii, które nie zostały poruszone, ponieważ praca ta nie ma na celu wyczerpania tematu.. Dlatego też z całego serca jesteśmy otwarci na dyskusję w kwestii elementów ubioru, które nie znajdują się w tym tekście jak i naszej, zaprezentowanej w nim interpretacji. Zapewniamy też, że nie ograniczamy nikogo do korzystania tylko z przedstawionych tu elementów ubioru, jeżeli

ktokolwiek chce zrekonstruować sobie jakąś część stroju której Książeczka nie przewiduje, to może spokojnie to zrobić, pod warunkiem, że udowodni jej istnienie, podpierając się stosownymi źródłami (rozprawy naukowe, zdjęcia eksponatów, sztuka epoki itd.). Prosimy traktować ten tekst jedynie jako wstęp, aby dowiedzieć się więcej proponujemy zajrzeć do bibliografii podanej na końcu tekstu.

Datowanie pozostaje niezmienione, dalej obowiązuje przedział czasowy 1390 – 1410. W celu zilustrowania poszczególnych elementów ubioru czasami pojawiają się obrazki odrobinę późniejsze lub wcześniejsze, nie przekraczając powiedzmy 1380 – 1415 r. W przyszłości powstanie indeks ilustracji, w miarę opisanych, żeby nie było żadnych wątpliwości, skąd zaczerpnięte zostały poszczególne obrazki

Michał Zambrzycki.